

Politik Bilim

“Bilim, Teknoloji ve Yenilik Atılımımızı Sunan Yeni Makale!” (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Sözünü ettiğim TÜBİTAK antetli makalede, “*Türkiye Cumhuriyeti’nin*” bilim, teknoloji ve yenilikte yaptığı bir ‘*atılım*’ ve bu atılımı ‘*körükleyen*’ de bir ‘*modeli*’ olduğunun ileri sürüldüğünü belirtmişim. Aynı makaleye göre, bu atılım ve modelin üç dayanağından ikincisinin ‘**Türkiye Araştırma Alanı-TARAL**’ kavramı olduğuna da işaret etmişim.

TARAL, “*ülkemizdeki ARGE faaliyetlerini gerçekleştiren (üniversiteler, araştırma kurumları, sanayi kuruluşları vb.), bunların sonuçlarını talep eden (özel sektör ve kamu kurumları, STK’lar, vb.) ve bu faaliyetlere kaynak sağlayan (kamu ve özel sektör) tüm kurum ve kuruluşların işbirliği ve stratejik odaklanma ile etkinlik göstereceği bir alandır.*”

Bu tanımı, TÜBİTAK web sitesinin TARAL’la ilgili sayfasından aldım. O sayfada belirtildiğine göre; BTYK’nın, bu tanımın yapıldığı 8 Eylül 2004 günlü toplantısında “*TARAL’ın stratejik yönetimi için gereken sistematğin [TÜBİTAK tarafından] oluşturulması*” kararı da alınmış. Aslında ‘TARAL’, BTYK toplantısı sonrasında yayımlanan Başbakanlık Genelgesi’nde (Resmi Gazete, 22 Ekim 2004) yer alan bir konudur, BTYK’da kararlaştırılmış bir konu değil; ama bunun üzerinde durmayacağım. Önemli olan kavramın kendisi ve TÜBİTAK’a verilen görevdir. ARGE faaliyetleriyle ilgili taraflar arasında **işbirliğinin sağlanması**; bu faaliyetlerin, bir bütün olarak, öngörülen stratejik hedeflere **odaklanması** gerçekten yaşamsal önemdedir. Bu ancak eşgüdümle olur. **Eşgüdüm** yoksa o çok sözü edilen ‘**ulusal yenilik sistemi**’ de, bütün kurumları mevcut olsa bile, işlemez.

Örneğin, Türkiye’nin bilim, teknoloji ve yenilik alanında politika oluşturma, yürürlüğe koyma ve yürürlüğe konan politikanın uygulanabilmesi için gerekli finansman desteğini sağlama açısından, stratejik önemde iki kurumu vardır: DPT ve TÜBİTAK... Ama, yaşadığımız şu tek parti iktidarı döneminde bile, yenilik sistemimizin yaşamsal önemdeki bu iki kurumu arasında eşgüdüm sağlanabilmiş değildir. İşte size bunun çarpıcı bir örneği:

BTYK’nın 10 Mart 2005 günlü toplantısında karar altına alınan Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Plânı (2005-2010), eğer ulusal ölçekte uygulanacak bir plânsa, bunun DPT’nin hazırladığı **2006 Yılı Programı**’nda da yer alması gerekmez miydi? Gerekirdi; ama yok... Oysa, o programda ‘TARAL’ konusunda TÜBİTAK’a verilen görev var. Görev gerekçesi olarak şunlar yazılı: “*Ülkemizin bilim ve teknoloji politikaları ile başta sanayi, eğitim, rekabet ve ihrâcât politikaları olmak üzere diğer politikalar arasındaki uyum ve eşgüdümün yeterli ölçüde sağlanamadığı görülmektedir. Ayrıca, gerek yıllık programlarda ihtiyaç duyulan çerçevenin yeteri kadar çizilmemiş olması, gerek kurumlar arası ve kurum içi yürütülen faaliyetlere kalkınma plânları ve yıllık programlarda belirlenen politikaların yansıtılmaması etkin bir eşgüdüm ve işbirliğinin sağlanamamasına neden olmuştur.*” Beklenen, TARAL’ın buna çözüm getirmesi...

Gelelim, **2010 Yılı Programı**’na (2010, anılan ‘Uygulama Plânı’nın son yılıdır!)... O programda da TÜBİTAK’a verilen bir görev var; şu: “*Bilim ve teknoloji alanında kurumlar arası işbirliğini ve koordinasyonu sağlayacak; kurumların görev, yetki ve sorumluluklarını da tanımlayacak olan **Ulusal Yenilik Stratejisi ve Eylem Plânı** ilgili tarafların katılımı ile hazırlanacaktır.*”

Demek, DPT’ye göre TARAL oluşturulamamış, eşgüdüm sağlanamamış ki, TÜBİTAK’a o işlevi yerine getirecek yeni bir görev veriliyor. Görevin adı: “**Ulusal Yenilik Stratejisi ve Eylem Plânı hazırlamak**[!].” Peki, TÜBİTAK’ın, 7 Mart 2007 tarihli BTYK toplantısında onaylanan bir **Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010)** belgesi olduğunu biliyor musunuz?

Kafanızı daha fazla karıştırmak istemiyorum. Ama siz, eşgüdümsüzlüğün kol gezdiği böyle bir ortamda ulusal ölçekte bir atılım yapılabildiğine inanır mısınız? O malûm makalede sözü edilen “*atılım*” konusunda söyleyecek bir çift sözüm daha var.

CBT. 09 Temmuz 2010